

Metodologia i disseny de la recerca social

Codi: 101138

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Josep Miguel Quesada

Correu electrònic: Miguel.Quesada@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua del curs podrà modificar-se (del català al castellà) en el cas de que el curs sigui atès per estudiants internacionals.

Equip docent

Dafne Muntanyola Saura

Marc Barbeta Viñas

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

És una assignatura que se situa en el segon quadrimestre de primer curs es concentra en la iniciació de l'alumnat en la terminologia i les pràctiques de la recerca acadèmica i científica. Igualment, el curs vol plantejar una reflexió al voltant de què vol dir investigar en les ciències socials. Aquestes rutines i plantejaments que seran imprescindibles per poder cursar en el segon curs les assignatures de *Mètodes Quantitatius d'Investigació Social* i *Mètodes qualitius d'Investigació Social*.

Els interessos primordials de l'assignatura s'orienten vers la clarificació de les exigències bàsiques de la metodologia científica, la comprensió dels conceptes i instruments bàsics de la recerca aplicada a l'anàlisi de la realitat social i les rutines i habilitats instrumentals bàsiques que permeten desenvolupar correctament l'activitat investigadora dins del món acadèmic. L'objectiu central de l'assignatura anirà orientat, doncs, a fer explícits quins són els elements centrals que permeten fer recerca i a transmetre a l'alumnat els coneixements que facin que sigui capaç de formular un tema per investigar i de preparar-ne el corresponent disseny d'investigació. En aquest sentit, resulta imprescindible conèixer les principals fonts d'informació i documentació científica, adquirir els hàbits bàsics de recerca en les ciències socials, i aprendre un estil de treball rigorós, capaç de combinar l'ús de criteris comuns amb la creativitat personal.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Enumerar la metodologia i les tècniques de recerca sobre les quals recolzen les principals hipòtesis sobre les relacions socials, les posicions i les pràctiques dels individus en l'estructura social i els canvis socials.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Contextualitzar els enfocaments en la seva època.
4. Definir els principals conceptes sociològics.
5. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
8. Distingir clarament entre judicis de fet i judicis de valor.
9. Distingir els principals mètodes i tècniques qualitius.
10. Distingir entre una hipòtesi sociològica i un judici de valor sobre la democràcia, els drets humans, la justícia social o el desenvolupament sostenible.
11. Distingir-ne els supòsits teòrics i metodològics.
12. Expressar la seva base metodològica.
13. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
14. Identificar aquests enfocaments: funcionalisme, interaccionisme, sociologies de l'acció, etcètera.
15. Identificar la validesa o l'obsolescència en altres èpoques dels enfocaments.
16. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
17. Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Continguts

Bloc I. Conceptes bàsics de la investigació social

- T1. L'objecte d'estudi de la investigació sociològica. Problemes socials i problemes sociològics.
- T2. Coneixement "comú" i coneixement científic. Estratègies de generació de coneixement: deducció, inducció, abducció.
- T3. El procediment bàsic de la recerca. Visió general de les diverses etapes i procediments.

Bloc II. El procés d'investigació: Elaboració d'un projecte de recerca.

- T4. L'elecció i pertinença del tema. La formulació del problema i de la pregunta inicial.
- T5. L'exploració. Recopilació i sistematització de la informació. Informació general, especialitzada i científica. Problemes de tria i d'adequació del material.
- T6. Elaboració de l'estat de la qüestió. Definició de la problemàtica. El reconeixement de la tradició disciplinària.
- T7. El model d'anàlisi. Definició de conceptes clau. Estructuració dels conceptes. Especificació de les hipòtesis de la investigació.
- T8. El disseny d'investigació. Mètodes quantitatius, qualitatius i mixtos. Panorama de tècniques d'obtenció de dades.

Bloc III. Perspectives d'investigació social

- T9. Els protagonistes de la investigació. El posicionament del subjecte investigador.
- T10. Els diversos enfocaments de recerca en ciències socials. Les tradicions de recerca en sociologia.

Metodologia

Per tal que l'alumnat aprengui i reflexioni sobre què vol dir investigar en sociologia, la metodologia docent i les activitats formatives de l'assignatura el situen en el centre del procés d'ensenyament-aprenentatge, a partir de la combinació de: sessions expositives, pràctiques a l'aula que permetin aplicar els conceptes adquirits, tutories de seguiment i treball autònom. A continuació es concreten les diferents activitats, amb el seu pes específic dins de la distribució del temps total que l'estudiant ha de dedicar a l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
preparació prova escrita	18	0,72	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
sessions pràctiques	22	0,88	1, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16, 17
sessions teòriques	30	1,2	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
tutories grupals programades	6	0,24	1, 2, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Lectures dels textos	30	1,2	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16
treball en equip	40	1,6	1, 2, 6, 7, 13, 16, 17

Avaluació

Canvi de grup de matriculació (matí /tarda):

Només serà acceptat per l'equip docent si **A)** es sol·licita durant les 2 primeres setmanes del curs, **B)** a la Gestió Acadèmica de la Facultat, i **C)** aquesta ho aprova i ho comunica a l'equip docent.

El conjunt de l'assignatura es supera amb una mitjana ponderada igual o superior a 5 punts, segons el pes de les tres activitats d'avaluació. Cada activitat d'avaluació **pot contribuir a la mitjana** només a partir d'una **nota mínima de 4**.

En cas de no superar l'avaluació de la prova individual (<5): Qui durant el curs hagi fet un **seguiment adequat** de l'assignatura (*participació, com a mínim, al 90% de les sessions de pràctiques programades al calendari d'activitats publicat al Moodle/CampusVirtual*) **podrà recuperar** la prova individual durant el període d'avaluació compensatòria. En aquest cas, la recuperació tindrà una nota màxima de 8.

En cas de no superar l'avaluació de la versió final del projecte de recerca de grup (<5): **NO es podrà recuperar** l'avaluació del projecte de grup durant el període d'avaluació compensatòria.

A l'acta d'avaluació tan sols tindran la qualificació de "no presentades" aquelles persones que no hagin fet un 50% de les activitats d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Projecte de recerca (inclou parts en grup i parts individuals)	50%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17
Prova escrita que avaluarà l'adquisició de conceptes i instruments bàsics referits a la vessant aplicada de l'anàlisi de la realitat social	35%	2	0,08	3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
Seguiment (Assistència i Participació a les pràctiques programades a l'aula)	15%	0	0	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17

Bibliografia

Al Campus Virtual s'indican les lectures obligatòries corresponents als continguts teòrics, a les sessions pràctiques i al treball de grup.

Manual bàsic de consulta:

QUIVY, R.; CAMPENHOUDT, L. Van (1997) *Manual de Recerca en Ciències Socials*. Barcelona: Herder.
 QUIVY, R.; CAMPENHOUDT, L. Van (1993) *Manual de investigación en ciencias sociales*. México: LIMUSA.

[Hi ha altres edicions i anys disponibles]

Lectures complementàries:

ÁLVAREZ-URÍA, F.; VARELA, J. (2004). *Sociología, capitalismo y democracia*. Madrid: Morata.
 ANDER EGG, E. (2015) *Aprender a investigar*. Buenos Aires: Ezequiel, (2a ed.).
 ANDRÉU ABELA, J. (Coord.) (2004) *Investigación aplicada de clásicos de la sociología: viejos y nuevos problemas de investigación social*. Sevilla: Fundación Centro de Estudios Andaluces.
 BELL, J. (2002) *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y en ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa.
 BOUDON, R.; LAZARSFELD, P. (1979) *Metodología de las ciencias sociales*, 3 vols., Barcelona: Laia, (2ª ed).
 BOURDIEU, P. i altres (1976) *El oficio de sociólogo*. Madrid, Siglo XXI.
 CAPLOW, T. (1977) *La investigación sociológica*. Barcelona: Laia.
 CASSANY, D. (2002) *La cuina de l'escriptura*. Barcelona, Empúries.
 CEA D'ANCONA, M.A. (1998) *Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid: Síntesis.
 DURKHEIM, E. (1976) *Las reglas del método sociológico*. Buenos Aires: La Pleyade.
 CORBETTA, P. (2003) *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw Hill/Interamericana.
 DANE, F.C. (1997) *Métodes de Recerca*. Barcelona: Proa-UOC.
 DUVERGER, M. (1962) *Métodos de las ciencias sociales*. Barcelona: Ariel.
 GARCIA FERRANDO, M.; IBAÑEZ, J.; ALVIRA, F. (1986) *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas*

de investigación. Madrid: Alianza.

GILLI, G.A.(1975) *Como se investiga*. Barcelona: Avance.

GRAWITZ, M.(1975),*Métodos y técnicas en las ciencias sociales*. Barcelona: Hispano Europea, 2 vol.

LATIESA, M. (1991) *El pluralismo metodológico en la investigación social: Ensayos típicos*. Granada: Universidad de Granada.

MARDONES, J. Mª (ed.) (1991) *Filosofía de las ciencias humanas y sociales*. Barcelona: Anthropos.

MILLS, C. W. (1987) *La imaginació sociològica*. Barcelona: Herder.

PICÓ, J. (2003) *Los años dorados de la sociología (1945-1975)*. Madrid: Alianza.

RUIZ OLABUENAGA, J.I.; ISPIZUA, M.A., (1989) *La descodificación de la vida cotidiana. Métodos de investigación cualitativa*. Bilbao: Deusto.

RUIZ OLABUÉNAGA, J.I.; ARÍSTEGI, I.; MELGOSA, L. (1998) *Cómo elaborar un proyecto de investigación social*. Bilbao: Universidad de Deusto.

SAUTU, R. et al (2005) *Manual de metodología. Construcción del marco teórico, formulación de los objetivos y elección de la metodología*. Buenos Aires: CLACSO [

<http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/campus/metodo/metodo.html>].

SELLTIZ, C.; JAHODA,M; DEUTSCH, M.; COOK; S.W. (1965)*Métodos de investigación en las relaciones sociales*. Madrid: Rialp. (2a ed).

SWCHARTZ, H.; JACOBS, J. (1984) *Sociología cualitativa*. Mèxic: Trillas.

TAYLOR, S.J.; BOGDAN, R. (1986) *Introducción a los métodos cuali-tativos de investigación* Buenos Aires: Pai-dós.

WEBER, M.(1971) *Sobre la teoría de las ciencias sociales*. Barcelona, Península.

WEBER, M. (1973) *Ensayos de metodología sociológica*. Buenos Aires, Amorrortu.

ZIMAN, J. (2003) *¿Qué es la ciencia?*. Madrid: Cambridge University Press.